

Béts.

Az öreg Hertzeg *De Ligne* következő értelmű Levelet kapott közelébb az Orosz Tsászárnétól *II. Katalintól*: „Tsak nem gátolhaták meg a' Svédek, akarmint igyekezének is rajta, az én *Reváli*'s *Cronstadti* hajós Seregeimnek magok egybe kapsolásokat. — Most *Cronstadtba* megyek, ezen árbotzfás Seregnek látására. — Több Hadi és Politikai dolgokról is írhatnék: de ezt mászorra hagyom. Azt még jelentem, hogy az a' Fejedelem, kinek leg nagyobb szüksége volna a' Békeségre, semmiképpen nem hagyja magát arra reá vetetni.“ — Itt, kétség kívül a' Nagy Urat érti a' Tsászárné.

(*H. De Ligne*, *Austriai Belgyiomból* való; ezen folyó Háborúnak első éiztendejében, az Orosz Tábornál *Potemkin* mellett volt részünkről Fő Levelező. — Látta *Oczakov*' meg vételét is. A' Hadnak 2-dik éiztendejében, *Zimonnál* kormányozta a' kissebb Sereget, *Nandorfejérvára*' meg vétele alkalmatosságával. Nagy eszű Úr; kiváltképpen pedig derék Versszerző. — Abban igen rendes szokása vágyon, hogy magát az ágyban borotváltatja, 's füsülteti; ott is szokott fel öltözni: úgy hogy tsak akkor ugrik fel az ágyból, midőn már egészen készen van: 's azzal megy.)

Magyar Ország.

E T E L E *)

Egek! — értzes Egek! mire juttattatok?
 Ugyan mit vétettem, hogy rám borzadtatok?
 Csak szerettem — híven szerettem:
 Mind ez az, a' mit vétettem.
 Még is így nyomorgattok,
 Melyjemben mérges tört forgattok.

Fejedelem voltam; tekinteteskedtem;
 Reménylő hív szívvvel Hazámból ki tértem:
 Hogy *Etelka* — ama' *Liliom*
 Légyen holttig való Párom:
 De — jaj! — oda mindenem!
 Vizzé vált; — el tseppent reményem.

Győzedelmeskedett az Istentelenség;
 Egész porig tepert a' ravasz Irigység...
 Im' Rab vagyok: — otsmány fog-lyukban,
 Rettentő kemény békóban,
 Durva lántzot pengetek,
 'S így is csak utánad — refzketek...

Hol vagy kedves *Szépen!* — jer, nézzed *Hivedet,*
 Ki úgy kedveltelek, mint faját él'temet.
 Oh, *Kegyese!* értted szenvedek:
 Azért örömet szenvedek!
 Csak hogy — majdan elé lép
 A' Halál, melly engem öszve tép.

Szívem dobog: várom a' végső Rendelést,
 Ártatlan fejemre a' halálos Végzést. —
 Jaj! ki léfzen, a' ki fegítsen,
 'S e' gyalázattól meg menttsen? —
 Ah! küldj mérget *Édesem!*
 Inkább így húnnyjon el életem.

E'

*) *L. Dugonits Úr Etelkáját. Első Kiad. II. Könyv. I. Szak. III. Rézs.*

E' Tömlötz, mellynek most fenekén hevérek,
 'S a' rágó vasak köztz refzketve pihegek.
 Majd bé gyónja néked felölem,
 Hogy hozzád gyúlladt szerelmem,
 Addig forrott szívemben,
 Mig a' vér el nem hült eremben...

* * *

E T E L K A *)

Rémitő hírt hallok. —

Ah, meg halok!

Lelkem, készülj! mert én tovább e' bús völgyben
 nem lehellhetek. —

Hát el nézhettétek,

Nagy Istenek!

Mikor az Igazság küfzködött, — 's mellette ki nem
 keltetek? —

Im' sír, jajgat az Ártatlanság;

Zászlót nyújt fel a' vad Gonofzság.

A' nyújas Etele —

Szívem' Fele!

Goromba bilintsben,

Szoros, mélj üregben

Sanyargattatik.

Tsak szomjú Hóhért vár

Fejére már —

Ki álmodta volna, hogy egy veszett Róka, ennyire
 mehet? —

'S én ezt el szenvedjem?

Meg engedjem? — —

Ah, nem! — Ha Etele meg hal, Etelkának élni nem
 lehet.

Eggyütt fogja fejemet véle

A' Pallosnak le szelni éle —

H h h 2

Így

*) L. ugyan ott, a' II. Könyv. II. Szak. V. R.

Így hát e' két Virág —
(Ah, rossz Világ!)

Nyló idejében,

Leg szebb gyengejében

Le nyestetetik.

Azon Esküvésnek Formája, melly most az Ország Gyűlése' nagy érdemű Tagjainak elejekbe vagyon szabva, nagyobb részént csak az, a' melly vólt ez előtt. — E' szerént le tették a' Hitet a' 2-dik Táblánál, ezen hónapnak 15-dikén: a' Kir. Tábla; a' Káptalanoknak, 's Vármegyéknek Küldöttjeik, valamint a' jelen vólt Kir. Városiak is. A' személlyessen meg nem jelent Méltóságoknak Küldöttjeik erántt a' végezödött, hogy a' Hitet mind addig le ne regyék, míg meg nem mutatják, ha a' Méltóságok, kiknek képekben Követtséget viselnek: úgy magok is Birtokosok e' a' Hazában, vagy sem. Mind a' 4 Kerületekből választattak ki bizonyos Uri Személlyek, kik előtt végbe kellett menni ezen meg mutatásnak; melly meg esvén, úgy esküdtek meg osztán az említett Küldöttek is 18-dikon. Az első Táblánál, tették e' már le többen, a' T. Papi Rendből, azon öt névvel Püspökökön kívül, a' Hitet, kikiről előbbi Levelünkben vólt szó? nem írhatjuk. A' Világi Fő Rendek közzül, tsupán hatan nem tették még le. Le tették a' többek között Ország' Bírāja Gróf *Zichy*, Gróf *Károlyi*, és Gróf *Palfy* János ö Exclljok is. A' meg esküdt Fő Rendeknek neveik mind Laistromba vettek, a' 2-dik Táblának, Köverek által,
meg

meg küldettek, és ort fel olvastattak. — Vólt szó felőle, hogy a' meg nem esküdteknek neveik is hafonlóképpen fel jegyeztessenek.

Az Ö Felfége eleibe terjesztendő Pontoknak ki dolgozhatása végett, közlik egymással, különös Üléseikből, mind a' 4 Kerületbéli Küldöttek, a' magok Küldőjeiknek akarataikat, 's nékik a' sürgetés végett elejekbe adott hagyomásaikat. Mind ezek öfve vetternek egymással, 's belőlök a' szükséges Jegyzések fel tetetnek. Ezen Jegyzésekből fogják az arra a' végre ki rendeltetendők a' fenn említett Pontokat, vagy is az úgy neveztetett *Inaugurale Diplomát* ki dolgozni; melly minekutánna az Ország Gyűlésének szorgalmatos vizsgálását ki állotta, 's eggyező értelemmel meg állítatott: Ö Felfégének, Követek által, fel fog küldödni; kiknek körelességek lessz, Ö Felfégét az Ország' nevében meg tisztelni, a' Diplomát Néki bé ajánlani, 's az ezen Diplomára való meg esküvést követendő Maga meg koronáztatása végett, *Budára* hívni.

Jún. 24-dikén botsátotta hozzánk *Sopronból* betses Levelét egygy érdemes Hazafi, mellyben, a' többek között, ezt írja: „Olly látásfal vala ma szerentséje szemeit legeketni *Sopron* Városának, a' melly talám a' legérzéketlenebb 's Világtól magát el vontabb Stoikust is méltán indulásba hozhatta vólna. Ma mutatta bé t. i. magát, *Budára* lejendő meg indulása előtt, a' Ns Zászlóally — ezen
Me.

Megyénk' ékeffége — a' T.N. Vármegye Gyűlésének, melly bé mutatás pompája így ment végbe rövideden: Mintegy 12 óra rájban, felkerekedett az említett Ns Zászlóally egész készületében, 's meg kerülvén, számtalan kísézőknek fokafága között, az egész Várostr, tért a' Vármegye Házához; holott a' Vármegyebéli Uraság öszve volt gyülekezve. Minekutánna meg tették volna örálló Vitézeink a' tiszteletet Megyénk' Attyainak, 's ők vizont egytől ezek közzül, tisztbéli kötelességeknék szemek előtt való tartására in-
tettek volna ékes és fontos Magyar Beszéd-
del: visszaf tértek helyeikre. Nagy érdemű második Vitz' Ispányunk, T. *Pásztory* Mihály Úr, gazdag Ebédet adott a' díszes Seregnek, valamint más feles számú Uraságoknak is. Hólnap 4 órakor indulnak el innét szép Vitézeink, 's már Júl. 3 dikán *Budán* fognak lenni.“

Oláh Ország.

Ezen hónapnak 12-dikén küldötte el, *Frusinestienél* fekvő Táborából H. *Coburg*, azon szerentsérlen Vitézeinknek Laistromát, kik, Jun. 2-dikától fogva 8-dikig, el estek, meg-sebesedtek, vagy fogságra jutottak, *Fekete - Gyergyónál*. — Az el esteknek száma öszveséggel 294-re megy, kik között 1 Generál, és 11 Tisztek voltak. Tudni illik, a' Pattantyúsok közzül életeket vesztették: Generalmajor Gr. *Thurn* Ferentz, Alhadnagy *Glafer*, és 9 Közember. A' *Király* Gyalog Reg. jéből, a' Strázsamestertől számlálva, 3 Ember; a' *Carl Toskánából*:
Berg

Berg és *Walter* Főhadnagyok, 98 Közemberekkel együtt; a' *Khevenhülleréből*: *Kronvider* és *O'Donavan* Kapitányok, *Plentz* és *Zweig* Főhadnagyok, *Bourscheid* Alhadnagy, *Cheffel* és *Czadlaczky* Zászlótartók, végre, a' Stázsamestertől számlálva, 90 Emberek; a' *Mitrovszkyéből*: Főhadn. *Stahl*, 6 Közemberrel együtt; a' *Pellegriniéből*: 10 Közember; a' *Collorédo* Ventzeléből: 4; a' *Belgiojósoéből*: 27; az *Alvintziéből*: 4; a' 2-dik *Oláh* Reg. ből: 15; a' *Barkó* Húzfárjaiból: 1; a' *Levenéhr* kön. Lovassaiból: 2; a' Vadászokból: 10; a' *Hidrsinálókból*: 2; a' *Staabsdragonyosokból* 1. — Sebet 383 kaptak. Közöttök 1 Generál, 1 Stab. Tiszt, és 11 más Tisztek vagynak. — A' Király' Gyalog Reg. jéből, Kap. B. *Sebottendorf*, és 15 Közemberek sebesedtek meg; a' *Carl Toskánaéből*: *Gerber* és *Dallwitz* Kapitányok, és 93 Közlegények; *Khevenhülleréből*: Oberstlieut. *Bourscheid*, és 53 Közember; *Mitrovszkyéből*: Alhadnagy *Josephi*, és 27 Közember; *Pellegriniéből*: *Bertoliny* és *Gavaszy* Kapitányok, Főhad. *Rosvdovszky*, Alhadn. *Hengstberg*, és 37 Közember; a' *Collorédo* Ventzeléből: 10 Közember; a' *Belgiojósoéből* 8; az *Alvintziéből*: Kap. *Szerdahelyi*, és 60 Közemb.; az első *Székely* Reg. ből 4 Közember; az első *Oláh* Reg. ből 1; a' 2-dikből 17, és Kap. *Grejsing*; a' *Barkó* Hufzár Reg. ből 1 Ember, és 3 ló; a' *Levenéhr* kön. Lovas Reg. ből 3 Ember, és 13 ló; a' *Pattantyúsok* közzül 23 Ember; a' Vadászokból *Man-*
ge-

gerotti Alhadnagy, és 12 Közemberek; a' Hidtsinálókból 5 Ember; a' Szekeresekből egy sem; hanem lovok 7. A' sebes Gen. Úr, B. *Auffesz*. — Fogságba estek: Vadász Kap. *Schultz*, és 1 *Barkó* Huszárja. Ezen kívül nem találtak 20 Közemberek a' *Mitrovsky* Reg. jéből, 3 Huszárok a' *Barkó*éből, 5 Hidtsinálók, 4 Szekeres, és 34 vonó ló, és 3 Lovas. — Ló, 8 veszett el, 's 23 kapott sebet.

Golestie és *Gavanestie* mellől, 3 rendbéli Leveleit útasította hozzánk, az el múlt hónapnak végén, 's ezen folyónak az elején, egy Hazafiúi buzgósággal el tölt Tiszt Úr. — Nékünk mind a' három betses Levelek szintén egyszerre jöttek kezünkhöz. Belőlök, ezeket kívántuk közleni:

„Máj. 16-dikán, nagy érdemű Brigadirosunkal, Gen. *Mészáros* Úrral, *Golestie* alatt Táborba szállottunk. Említett Generális Úrnak Brigádája áll: a' Király Huszár Reg. nek Ob. Osztályából; az első Májor *Szentiványi* 2-dik Svadronjából; és 1 *Schröder* Bat. jából. Képpel *Brajla* felé állunk. Az Oberster Osztályát Kap. Gr. *Gvadányi* kormányozza. Ob. *Blaskovits* Pál Úr is itt vagyon a' Stabbal. Hólnapután *Rimnikhez*, onnan a' *Buseo* vizéhez indulunk. *Rimnik*-nél, a' *Szentiványi* Májor első Svadronja is Brigadánkhoz fogja magát kaptsolni, a' *Kaunitz* Bat. jával együtt, és illy formálag fogunk mind addig a' *Buseo* vizén innen tábo-

ráborozni, míg a' Muszkákkal öszve nem foghatunk: melly meg lévén, úgy nyomulunk osztán egyenesen *Brajla* felé, hogy a' Törököket *Oláh Ország*ból ki szoríthassuk. — *Horváth* Gener. Úr *Zlobodzia* mellett fekszik Brigádajával. — 19-diken a' *Buseo* vizének bal részére, *Gavanestie* Falu mellé telepedtünk: holott is *Buseo* Városáról 5, *Brajlától* pedig valami 8 óránnyira vagyunk. Bal felől a' Muszkák állanak; jobb felől pedig a' Gen. *Horváth* Úr Brigádája, mind ketten 12 óránnyira. — Nállunk a' fa igen szük: egyébképpen jól élünk, 's tellyes nyugodalommal. — Máj, 22-dikén nállunk volt Ifjú Gen. H. *Coburg*, kedves Fő Vezérünknek H. *Coburg*-nak az Öttse, ki nem ré-giben lépett szolgálatunkba. Igen beszédes és barátságos Hertzeg. Generál *Mészáros* Úrnál evett, de kívánságára igen rövid ebédet. Hozzánk, a' *Foksáni* és *Martinestjei* diadalmas ütközetek' helyeinek tsudálásából jött volt. Innen *Bukarest* felé vette vissza útját. — Itt most (Jún. 6-dikán) mindenfelé azt beszélik, hogy *Brajla* és *Rinova* közzé 40 Török Tsajkák vették magokat, és hogy mindenik Tsajkán 200 ember volna. Hogy az említett helyre Tsajkák érkeztek: az igaz; de hány: azt egész bizonyossággal nem tudhatjuk. Azt igen: hogy 8-al kevesebb már a' *Brajla* felé készülő élés hajóknak száma. Mert annyit kezekre kerítettek Vitézeink. 18,000 ezer forintra betsülik ebbéli nyereségünket. — A' Muszkák még eddig sem mozdultak ki téli Kvártélyyaikból. Várjuk min-

minden órán, hogy bártjak jönének már. — Nevezetes dolog történt nálunk a' napokban. T. i. a' Király Hufzár Reg. ből, egy Közembert agyon lövetésre ítelt vólt valami nagy vérkeért a' Törvény. Azonban mind akkor veszik észre, hogy nints már Karabélyunk; érettek *Foksánba* küldeni késő lett vólna; pisztollal végezni ki pedig egy Hufzárt a' Világból: mindenekről illetlen dolognak ítéltetett. Nem vólt tehát egyebet mit tenni; hanem 6 Puskásokat kellett ki kérni a' *Kaunitz* Bat. jából. Már az efféle szomorú alkalmatossággal gyakorolni szokott tzeremoniák mind végbe mentek, a' szem bé kötésig. Ekkor kegyelem kiáltatik a' Rabnak. — Örült a' nyomorúlt Bünös: mert ki is ne örülne a' maga életének — örültek Hufzár Társai is, hogy idegen kezek által nem kellett Pajtásfoknak ki múlni a' Világból; de nagy vólt a' *Kaunitz* Gyalogjainak is örömök, hogy nékik nem kellett eszközöknek lenni, egy Magyar Lovas Viréz' halálában; a' mint közölök egy ki is nyilatkozatá, mindjárt azon szempillantásban, szívbeli indulatját, ezen hallatos ki fejezésekkel: „*Nem adnám, úgymond, egy tsemő aranyért, hogy ezt a' szép Magyar Legényt nem kellett agyon lönöm.*“ — Ebből is ki tettzik, mennyire szeretik 's becsülik nálunk a' Németek a' Magyarokat.“

(H. *Coburg*, jobbnak ítélte, hogy a' Lovasfágnak 2 pisztoly adódjék, a' karabélyja helyébe. Erre annál könnyebben reá állottak Lovas Vitézeink; hogy a' kara-

karabélynak úgy sem fok hasznát vehették a' Törökökkel való tsatázásokban, azonban igen nagy terhekre vólt. Már most tehát két Pisztolya vagyon minden Lovas Katonának, mellyet a' bal oldalán visel; hanem a' viselésnek módjában különböznek Regimentjeink egymástól: melly onnan vagyon, mivel ezt maga a' Fő Vezér a' Reg.ek Kormányozóinak el intézésekre bízta; ezek között pedig eggyik egy, másik más módor talál, a' maga 's Tiszt Társai ítélete szerént, jönak. A' Király Huszárjainál, *Blaskovits* Pál Oberster Úr következő viseletek módját állította fel a' Pisztolyoknak: hogy t. i. eggyik, a' kard szíjjára vart tokban állyon; a' másik pedig, nyakára alkalmaztatott karikájánál fogva, a' karabély horgából függjön. — A' *Barkó* Huszárjai övjeikre varrott két tokokban hordják ez ideig a' két pisztolyt. Övjeik rsatra vagynak tsinálva. Ezen viselet módjáról, az az ítélet tételek másoknak, hogy ez, sokkal költségesebb, a' Király Huszárjaiénál; alkalmatlan is: mert a' Katona' övét le húzza, tsipéjét nyomja, 's Huszári díszességéből fokot el vesz. — Mellyik résznek legyen igazsága: ennek meg határozása nem rajtunk áll.)

Austriai Belgyiom.

ból ezeket írja eggy érdemes Magyar Úr: „H. *D'Urselt* el fogták a' *Vandernoot*' Követői, 's az *Antverpiai* Várba zárták. — A' *Genti* Püspök H. *Lobkovitz* is Árestomban

ban ül. Öt száz Luidór van annak fel téve jutalmúl, a' ki Hg. *Ahremberget*, vagy *Lamarque* Grófot kézre keríti.

Igy üldözik magok a' pártos Belgák, mind azon nagy Embereiket, kik különböző - képpen gondolkoznak, mint *Vandernoot*. Azonban illy erőszakos mindenhatósága mellett is fél *Vandernoot*; és fokban azzal tartják, hogy csak el fog ő egyszer *Brüsszelből* tűnni. Ezen szándékára, mutat néki alkalmasint az is, hogy váltja erőssen rakásra a' fok Aranyat, és még 5 *Sous*-t is ad felül minden Aranyon, csak hogy annál többet hordjanak hozzája. — Az újabb Tudósítások szerént, már meg is szelelt, valamint *Card. Frankenberg* is. — A' meg lehet, hogy ezek még most tsupa hirek: annyit mindazáltal bizonynyal lehet előre is jövendőlni, hogy nem fogja azt *Vandernoot* soha is meg érni, hogy ő a' *Franklin Benjamin* halálával haljon meg, 's tiszteletével tiszteltesse meg.“

(*Franklinban*, míg élt, Fundálójokat 's nagy tudományú bölts Kormányozókat tisztelték az Amerikai egyesült 13 Tartományok: most pedig, minekutánna az el múlt Ápr. 17-dikén, 85 esztendőig terjedt pályáját ditsőffégesen ki futotta, 2 hónapig gyászolták. — A' Francia Nemzet Gyűlésében, rövid ditsérő Beszédet mondott Gr. *Mira*

Mirabó, Jun. 11-dikén, ezen nagy Ember-ről, és igen könnyen ki nyerte, hogy a' Gyűlés' minden Tagjai 3 napi gyáffzal tisztelnék meg *Franklint* hólta után.)

„A' *Belgyiomi* Igazgatásnak Formáját, (így folytatja Irását a' fenn említett Úr) *Theofeminocrátiá*-nak nevezik: mivel a' *Vandernoot* neve forog ugyan fenn; de ő általa a' Papok, és Affzonyok igazgatnak; vagy is inkább zavarnak. A' zavaró Affzonyok közül való kiváltképpen: *Madame Pineau*, egy feslett életű Affzony, 's most a' *Vandernoot*' Ágyassa.“

Portugallia.

Mivel *Lisbona* tele van dologtalan Papokkal, kik a' magok tiszteletre méltó állapotjokkal ellenkező életet élnek igen gyakran, és ez által a' Vallásnak tsufolására alkalmatosságot szolgáltatnak; úgymint a' mellynek Szolgainak tartatnak: tehát a' Királyné Parantsolatot adott ki közelébb a' Városi minden Plebánusoknak, hogy ki ki közülök vegye számba azon hivatal nélkül való Papokat, a' kik az ő Plebániájához tartozó Kerületben lakoznak; azoknak Laistromát, élelmek' keresése módjának leírása mellett, adja bé; a' többit el fogja maga végezni a' Királyné. — A' *Portugalliai* Királynéről senki sem mondhatja, hogy

az, szeretettel és buzgósággal ne viseltessen maga Vallásához: íme' még is talál jobbításra valót a' Vallás Szolgái' dolgában. — Talál igen is; és az azok között uralkodható hibáknak orvoslása által, nem tsak meg nem sértertnek nem itéli a' Vallást: sőt úgy hiszi, hogy az az eránt való kötelesség hozza ezt magával. Úgy hiszik ezt minden jó lelkű Papok magok is.

* * * * *

Konstantzinápoly Városa', és Környéke' le irásának Végzője.

Ha *Jub*-ból (mellyről már szóllottunk) által hajókázik az ember, a' Konstantzinápolyi ki kötő helynek túlsó részére, ott éri leg először is *Kassum Pási* nevezetű külső Várost. Ebben vagyon, mindjárt a' Tenger partján, a' fegyver készítő Ház, mellyben lakozik a' Portának Fő Tengeri Vezére, az úgy neveztetett *Kapután Basa*. Itt a' hajó tsináló hely is. *Kassum Pásin* felül esik az *Okmejdán*. Ez, egy sik mező, mellyen nyilazásban szokták magokat gyakorolni a' Törökök. Mindenfelé a' sok márvány Oszlopotskákat lehet itt látni, mellyeknek köze, azon mellziséget jelenti, a' mellyre repült a' nyil vésző. Rajtok, a' szerentsés Nyilasoknak neveik szemléltetnek. Az említett helyekhez ódalvást fekszik, tőlök nem igen messze az úgy neveztetett *Bánjo*, vagy a' *Rabház*. Ebbe zárattatnak a' Keresztény Foglyok. Ebben kéntelenítetnek közelébb a' most folyó Háborúban el fogott Tisztjeink is vesztégelni. Szegény Közembereinket pedig az ide közel álló hadi gallyákon dolgoztatják, száraz kenyéren 's vizzen.

zen. — A' *Kassum Pásin* túl, éppen a' ki kötő part tsútsán fekvő külső Városnak neve: *Galata*, melly körös környül vagyon fallal véve. Derék házak vagynak benne. Lakosai többnyire Görögök, Németek, Olaszok és Frantziák, kiket közönségesen *Frankoknak* neveznek a' Törökök. (A' Magyart *Madsarnak* mondja a' Török). Itt fekszik a' *Lazariták* Templomában (melly az előtt a' *Jesuitáké* volt) *II. Rákótszi Ferentz' Teste*, ki 1735. hólt meg. — *Galatán* innen esik *Tophána* külső Város, a' mellyben vagyon az ágyú öntő Ház, 's a' mellynek úttzáin mindenfelé tsak a' fok ágyúkat látja az ember. — *Galatán* és *Tophánán* felül, egy dombon fekszik *Konstantzinápolynak* leg szebb külső Városa *Pera*. Ez az Európai Fejedelmek Követjeiknek lakó helye. A' Temetőjéből még messzire veresellenek a' fok veres koporsó kövek, mellyekre fel vagyon metzve, melly tsekély okokból végeztettek ki az ott fekvő szereztsetlen Görögök és Ormények. — A' Szerálj előtt majd szintén a' *Tsatorna* közepén láttatik egy köziklán épült *Torony*, melly *Leander* *Tornyánaq* neveztetik. Néhány ágyúk vagynak reája fel szegezve. Ezzel majd tsak nem által ellenben fekszik az Ásiai parton *Skutari* Városa, mellyben az Ásiai Fejedelmek Követei szoktak tartózkodni. A' *Tsatornának* mind két partjai rakva vagynak egész fel a' Fekete Tengerig nyári mulató helyekkel *Bujukdere* nevezetű Falu, melly a' *Rajzolon* leg fellyül szemléltetik, a' *Keresztény* Követeknek nyári mulató helyek szokott lenni. — A' mit a' Szeráljról mondotunk különöffen, ugyan azt lehet közönségesen meg jegyezni magáról *Konstantzinápolny* Városáról, hogy az fokkal szebbnek tertzik kívülről, mint a' millyen valósággal belölről. Külső tekintetét okozák,

zák, hegyes völgyes helyeken lévő fekvéséhez képest, a' külömbkülömbféle fel emelkedésű Tornokok 's Paloták, és az azok között fugáron fel novekedett Tzziprus fák, mellyekre, midőn reájok sűt a' Nap: lehetetlen, hogy a' Tzziprus fáktól zöld színt költsönözött 's azt ismét a' közel lévő Tárgyakkal is közio fényes tetejű épületek, ki mondhatatlanul ne gyönyörködtesflek távolról a' Néző' szemeit. Ezen kies, és a' Kereskedésre igen alkalmas fekvésű Városok fok gonoszok vesztegetik, a' Földindúláson kívül, mellyek a' rossz Rendtartásoknak gyümöltsei. Illyenek p. o. a' tűz, melly sokszor egész harmad részét is fel prédálja egyfzerre a' Városnak; a' pestis, a' Jantsároknak 's a' Népnek gyakori fel zendülése; és a' Táborból viifza szökő Asiai Népnek dúlása 's ragadozása. (A' ki Konstantzinápoly Városa 's Környéke le irását egy húzonban akarja el olvasni: eleget tehet kívánságának, ha a' 239. 487. 502 és 523-dik Leveleket magának előre meg jegyezni nem sajnálja).

— Konstantzinápolyról való beszéduket ezen Jegyzésen végezzük: Ha a' Kereszténység egymás ellen nem tört volna: soha sem tette volna bé az ő meg esküdt Ellensége, a' Török, Európába a' lábát; soha nem lépett volna Konstantzinápolynak, 's az attól függő áldott Tartományoknak birtokába: most se maradharna meg abban, ha a' Keresztények úgy akarnának élni, mint Keresztények: a' mellyet mindazáltal ezentúl is inkább lehet tsak kívánni, mint reményleni.

Most érkezett a' hire, hogy a' Svéd hajós Sereg, melly a' Király' parantsolatjából, rá akart ijjeszteni a' Cronstadt-nál fekvő Orosz hajós Seregre; szerentsés fordulásokkal Wiburg-nál egy öbölbe szorították az Oroszok; a' honnan ki szabadúlni majd annyira volna, mint tsudát tenni. — Nem igen jó kedvét írják a' Svéd Királynak.

Nemes *Somogy Vármegye*' Zászlóballya,
Jún. 25-dikén állott ki, Gróf *Schmidegg*
Ur' Kormányozása alatt, a' *Korona*' Őrize-
tére.

Német Birodalom.

A' Prussziai Sereg 5 Részekre van
fel osztva. Eggy ezek között, Napnyúgoti
Prussziában táborozik, Gen. *Usedom*-nak
kormányozása alatt; más, Napkeleti *Prusz-
sziában*, mellynek Vezére Gen. Lieut. Gr.
Henkel; a' több három pedig *Slésiában*.
Ezt, maga a' Király, az igazgató *Braun-
schweigi Hertzeg*, Gen. *Möllendorf*, és a'
Braunsch. Fridrik Hertzeg kormányozzák.
A' fő Kvártély *Schönwaldban* vagon, a'
hol tartózkodik, Generálissaival együtt,
a' Király.

A' *Lüttichiek* ellen ki rendelt Seregek-
ről mind csak azt írják, hogy tsendességben
vagnak, és naponként nevednek. A' Ze-
nebonások nem mertek beléjek kötni; ha-
nem inkább *Hasselt*, *Bilsen* és *Münsterbilsen*.

ből magokat *Franchimont* felé vissza vonták. Hogy ezek, magokra hagyatva, hova tovább teheretlenebbek lesznek, az, ezen, *Lüttich*ből került nevettséges, de valóban helyes okoskodásból nyilván meg tettzik. Ez az: „A’ mi Gazdagságunknak kúrfeje, a’ szorgalmatoság. Ezen mostani változás alkalmatoságával, minden szorgalmatoságunk tsupán a’ katonáskodásban határozódik. Ugy de a’ katonáskodás semmit se hajt bé; sőt pénzbe kerül: tehát a’ mi szorgalmatoságunknak mostanában semmi sikere nints. A’ hol jövedelem nints, ott természet szerént nem lehet semmi is; *Ergo* nekünk semmink sints. A’ hol semmi sints, ott nem lehet Sereget tartani: következésképpen koplalni kell nálunk a’ Seregnek. — Alkalmasint érzi is már a’ gyomrunk ezen okoskodásnak nyomos vólrát: mert a’ kenyér 6, 7 Stüber. — A’ has nagy ellensége a’ Státusok változásainak, mert *Lafajette* parantsolatjára sem hajt biz az, ’s el nem tsendesedik, ha üres; tsak meg kell tölteni, mikor kívánja. — Ezen okoskodás szerént, igen el találhatják a’ Birodalombéli Seregek a’ mi velünk való bánásnak módját. — Tsak a’ hasat kell éhséggel ostromlani: okvetetlen meg fogja magát adni az egész Test. És így ’s a’ t.“

A’ *Marokkói* Tsászár’ halála módját, olly külömbözöképpen adogatták elő az Irók mostanában, hogy tellyességgel nem lehetett a’ szavokon el igazodni. Mind az említett Tsászár haláláról, mind pedig az Újnak

nak tetteiről, hiteles Tudósítások érkeztek Afrikából, *Fetç* Országának *Tanger* nevezetű Városából. Ezek szerént, az előbbeni Szultán, *Sidi-Mohaemmed-Ben-Abdallah* Ápr. 11 dikén, életének 72-dik esztendejében múlt ki természeti, de hirtelen való halállal e' Világból, *Fetç* Orzágnak *Sale* nevű Városában. Uralkodását 1757-ben kezdte. Minden előtte uralkodott Tsáfzárók felett méltán diúséretet érdemel, azon tekintetekben, hogy ő nem volt olly kegyetlen, mint amazok *), és hogy ő igyekezett leg elsőben az alatta valókkal el hagyatni a' tengeri tolvajságot, 's azokat a' rendes tengeri kereskedéshez szoktatni; melly végre meg barát.

*) Ezek közzül egy *Muley Ismaël* nevezetű 40000 öldösött le, tulajdon kezével, a' maga Alattvalói közzül. Nem tsuda: mert tsak azért is által ütötte egy izben a' Tisztviselőjét, hogy az a' maga juhait *magáénak* merete mondani. Igen különös módra szokta volt ő az Igazságot is ki szolgáltatni. Erre tsak egy példát hozunk elő: Eggy a' Szolgai közzül panaszt tesz neki, hogy ötet szakállánál fogva szokta Felesége rántzígálni, midőn meg haragszik reá: fogja magát a' Tsáfzár 's hogy a' panaszt ki vegye Szolgájának szájából, szálanként ki tépette annak szakállát. — Így, nem volt, az igaz, mibe ragadni a' Feleségének; de bizonyosan inkább tsak nyelte volna továbbra is a' szegény Szolga kinja mérgét, ha panaszának szomorú következését előre láthatta volna.

rátkozott lassanként, 's a' kereskedés eránt szövetséget kötött *Angliával, Svéd Országgal, Velentzével, Frantzia Országgal, Hollandiával, Toskánával, a' Német Birodalommal, és Austriával.* — A' Tudományokhoz, és Mesterségekhez is hajlandósággal viseltetett; mellynek nagy jele az, hogy Udvarában szakadatlanúl tartott egy-néhány hires Olasz Festőket. Négy Felesége és 500 Ágyassai vóltanak; 5 Fijánál több mindazáltal nem maradt. Ezek közzül, a' 3-dik szülött *Mehmed-Yhezid-El-Mehedi,* ki igen tüzes ember, kiáltatott ki Apr. 15-dikén Uralkodónak leg ottan, mihelyt a' meg holt Szultán Teste, *Rabath* Városa mellett, a' Familia temető helyébe bé tettet. — A' meg nevezett új Tsászár, eggy *Atal* nevű Zsidó eránt való gyűlölségből, (ki az előbbeni Szultánnál igen benn vólt 's mindent tehetett, a' mit akart) le akarta az egész Birodalmában lévő Zsidóságot nyakaztatni; de a' Divánja ellenzésére, mérsékelte bosszúállását, és csak annyiban tett annak eleget, hogy *Tetuan* nevű kereskedő Városban reá szabadította Katonáit a' Zsidók házaikra 's mindenekre, meg engedvén, hogy velek azt köveffék el, a' mi nekik tettzeni fog. — Ezen kegyetlenséget rossz jelnek tartották soka a' Keresztény Fejedelmekkel való egygyeffégre nézve is: de ellenkezőt mutatott a' Tsászár, mert Birodalmában lévő minden Keresztény Consulokat *) barátságos-

*) Ezek olyan Személyek, kiket azért tartanak a' Hatalmasságok, mint Biztosokat, az idegen

goffan fogadott, 's a' Békeffégnek fenn tartására való készségéről bizonyosokká tett, egyszersmind mindeniknek kezébe adott egy Irást, mellynek értelme ide ment ki röviden: hogy az Attya halála után, néki adta a' Mindenható az Országglást; ő is fenn akarja tartani az előbbeni békefféget 's eggyefféget. — Ez a' végzője az Irásnak: „Es Mi kérünk Titeket, hogy hozzánk Követet küldjete minél előbb, a' kivel Mi örvendetes dolgokat fogunk rapasztaltatni.“

A' *Petersburgi* Tudositások szerént, Jún. 3-dikán, és 4-dikén, két ürközetekben diadalmaskodott az Orosz hajós Sereg, a' Svédeken. — A' szárazon, olly győzedelmessen verte vissza Orosz Gen. *Chronfichov Lavitájpától* Svéd Gen. *Armfeltet*, hogy 400 embere maradt ennek a' tsata mezején; 3 Tiszjei pedig, 36 Közemberei, és 3 ágyúi az Oroszok' kezekbe estek. A' Svédok 3—4000; az Oroszok ellenben csak 1400-an voltak.

Az *Anglus* és *Spanyol* között fenn forgó pert, barátságos meg eggyezés fogja e' már fel válrani; vagy pedig had: még most sem írhatjuk bizonyosan. Ezen hónapnak 10-dikére várták *Londonban* a' *Madridi* Udvarnak vég-választát.

TU.

kereskedő helyeken, hogy ezek, az ő oda járó Kereskedőikre vigyázzanak, azoknak Szószóllóik, Pártfogóik, de egyszersmind Biráik is legyenek bizonyos ügyekben.

T U D Ó S Í T Á S.

Kotzebue-nek *Menschenhass und Reue* — Ember Gyűlölés és Bánat nevezetű Játékáról tettünk volt egy ízben Irásunkban emlékezetet. Hogy ezen nevezetes, és Német Országának minden fő Teátrumiban különös kedvességet érdemlett Darabnak kedves Hazánk is birtokába juthatna minél előbb: reá beszéltünk egy érdemes Hazánkfiát, Kőrét Zsigmond Urat, annak Magyar Nyelvre való Fordítására; és egyfzersmind az említett Hazafit, Fordításának Világ eleibe lehető botsátásában, Hazafiúi indulatból fel segélttük. A' fordított Munka ditséret nélkül nem szükölködik: csak olvasni kell; meg fogja az maga magát elegendőképpen ditsérni. Nyomtattatott *Alberti* betűivel. Ezt említeni annyit tesz, mint meg ditsérni. Találtatik Bétsben, Nro 58 in der Herrengasse; Pesten, *Veingand* Könyváros Úr Boltjában, és a' Könyvkötőknél; Kolosváron, *Török* István Úrnál, a' Ref. Kollégyiom Könyvnyomtató Házában; Nagy-Enyeden, *T. Filep* István Patikáros Úrnál. Az árra 17 kr.; hollandus papirosra nyomtatva pedig 1 for.

Nevededik tehát ime' most is eggyel, a' Magyar Játék Daraboknak száma, mellyeknek valójában vagyunk is már olly bőviben, hogy e' részben semmi nem hátráltathatja a' Magyar Játék néző helynek felállítását: mert mihelyt ez egyszer meg történne; oh hány jeles elmék kezdenének leg ottan foglalatoskodni újjaknak fordításában; sőt eredeti Daraboknak ki dolgozásában is: mellyet (a' mint látjuk) olly hathatós ösztön nélkül is tselekedtek már némelly szép tehetségű, 's Nemzetjekhez buzgó indulattal viseltető Hazánkfiái; azonban ha *Párisban* 20-szornál többszer is játszhatták közelébb csak egy hónap alatt a' IX-dik

Ká-

Károly nevezetű szomorú Játékot: avagy nem érdemlenék e' meg fok esmeretes Magyar Darabok, hogy gyakor izben jádzattallanak, és ennél fogva mind a' Jádzók, mind pedig egyszersmind a' Nézök 's Halgatók is inkább épülnének.

(A' fenn említett IX. Károly nevű szomorú Játék másképpen *Bertalan napi Mészárlásnak* is nevezetik. Nagy szabadsággal vagon írva. Minden ki-mellés nélkül érdeklő IX Károly akkori Frantzia Királyt, és a' Fő Papokat, kik szerzői valának azon menthetetlen nagy gonofsznak, hogy a' Ref. Frantziák faját Polgár Társaik által, többen 100,000-nél rész szerént rakásra kontzoltattak, eget és földet iszonyító dühöfléggel; rész szerént pedig szülötte Földjokről el kergettettek.)

A' mi a' Jádzókat illeti: bizonynal fognak ezek is találkozni, 's egy tanúlt Igazgató (Direktor) alatt rövid időn úgy neki is válni, hogy példájok is új okot szolgáltathat reménységünk szerént annak idejében ezen igazság felől való meg győzöttetésre: *Mindeure alkalmas a' Magyar, a' mire reá adja magát.* — Egy buzgó, de magát meg nem nevezett Hazafinak, *Kassáról* hozzánk útasított Leveléből olvassuk nagy örömmel, hogy ott 3, 4 alkalmas Személyek is vagnak, kik készek, akarmelley szempillantásban, a' Jádzásra való hivatalnak el fogadására. — A' fenn említett Hazafi néhány szép Magyar Tántz Nótákkal is kedveskedett nekünk, mellyeket mivel különös Levelünk által meg nem köszönhattünk: ime' itt közönségesen köszönünk, 's azokat annak idejében az érd. előfizető Urakkal 's Allzonyságokkal közleni el nem mulatjuk.

Küldtünk két Magyar Ének Nótákat, mellyeknek Szerzője a' *Posoni* TT. Nevendék Papság. Mivel az Énekek hosszatskák: nem nyomtattathattuk jó móddal a' Nótákhoz. Bé iktattuk tehát Irásunkba, nevezetesen azon helyre, (a' 818-dik, és a' következő Levelekre) melly az Ország' Gyűlése Tagjai eleibe szabott Esküvés Formájának volt ki rendelve; de a' mellyet csak akkor közölhetünk már, midőn az a' Gyűlés' Mindennapi Jegyző - Könyvében ki fog nyomtattatni.

Kérettetnek azon kedves Hazánkfijai, kik Irásunkat továbbra is kívánják magoknak járatni; de még ez ideig semmi jelentést nem tettek: hogy magokat akar a' Postánál, akar nálunk minél előbb jelenteni méltóztassanak. A' kik pedig meg szűnnek ezentúl, jó szándékunkat elő fizetésekkel gyarapítani, ne sajnálják kérjük a' jelentés tételre kívántató 4 krajtzárjokat: hadd lehessünk idejében bizonyosok felőle, kiknek kellyen Munkánkat botsátanunk, kiknek nem. Mert mondanánk is — nem is, hogy ezen el múlt fél esztendőben, találkoztak olly Hazafiak, kiknek halgatásokból mivel nem ítélhettük egyszeribe azt, hogy félbe szándékoznak az elő fizetést szakasztani: Munkánkat számokra meg küldöttük — vették is, mint tudjuk, bizonyosan: még is ekkoráig sem pénzt nem küldöttek, sem pedig tsendesítésünkre leg kisebbet sem írtak. Pedig csak a' nem látja azt, a' ki látni nem akarja, mennyibe kerültek minékünk Küldeményeink: annyival is inkább, hogy a' Posta pénzt is magunknak kellett érettek le tenni. — A' Bétsi előfizető Uraságokat is bátorkodunk egész tisztelettel emlékeztetni, a' fertály esztendei 2 forint elő pénznek le tételére.

Vége a' II-dik SZAKASZ-nak.

Költ Bétsben, Júniusnak huszonkilentzedik napján.
1790 Esztendőben.